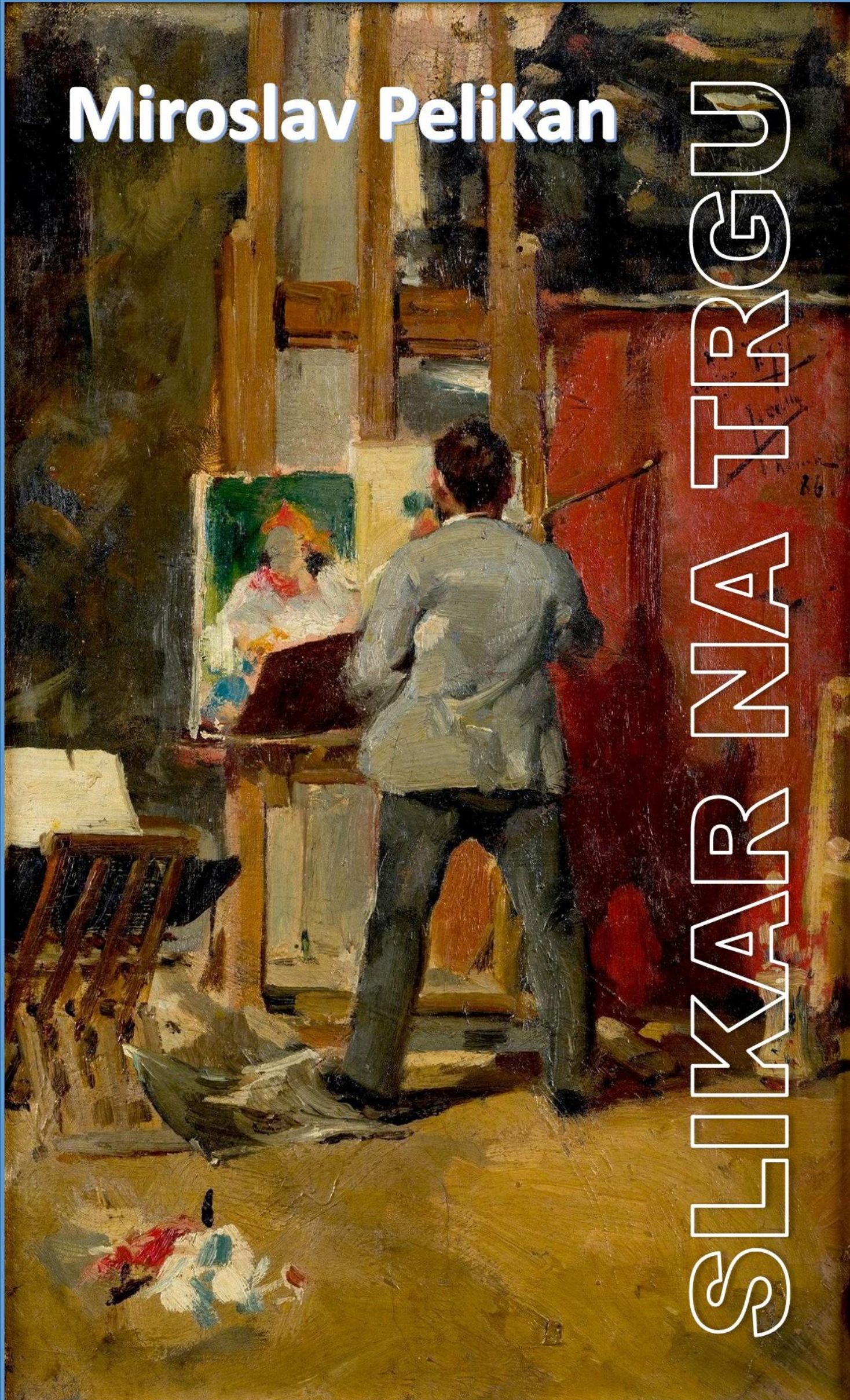

Miroslav Pelikan

SLIKAR NA TRGU

SLIKAR NA TRGU

Berislav Kratofil zašao je u duboke šezdesete, akademski slikar sa značajnim opusom, nizom izložaba, cijenjen od kritike, prihvaćen na tržištu, no, sam, u cijelosti sam, kako bi rijetkim znancima govorio. Proživio je solidan život, nikada nije slobodni umjetnik, užasavala ga je sama pomisao na moguću neimaštinu. Stoga je radio niz desetljeća kao ilustrator na fakultetu a često se i prepuštao užicima rada na knjigama za najmlađe.

Berislav je poticao iz dobrostojeće obitelji koja se doselila u grad neposredno prije njegovog upisa na umjetničku akademiju.

Staloženo je studirao, nije se pretjerano isticao, profesori su većinom smatrali kako će moći pristojno živjeti od izrađivanja portreta jer oni su mu od samoga početka dobro išli.

Svaki je dan prolazio preko Talijanskog trga, u neposrednoj je blizini obitelj stanovala, u Zavojitoj ulici. Marljivo je slikao u skromnom, starom atelijeru u Strmoj ulici svako popodne,

prijepodne se vrijedno bavio ilustriranjem. I tako miran život prolazi, često je Berislav pomišljao. Dosta se kasno oženio. Karmela je imala kćer iz prvoga braka i neka loša iskustva. Svojom mirnoćom održao je brak. Djevojčica, pa brzo i djevojka, prihvatila je njegovu ulogu oca. Sve je funkcioniralo, bez potresa, lijepo, ugodno, pravocrtno. Neke godine donosile su bolju prodaju slika s njegovim već poznatim motivima Talijanskog trga, druge je godine bilo više narudžbi za portrete a bilo je i razdoblja kada je samo preslagivao sve veće kupove dovršenih ulja.

Prije odlaska u atelijer redovito je zalazio u mali restoran na Talijanskom trgu. Ujutro bi pio kavu a na povratku pivo.

Razmišljajući o proteklim vremenima, u šezdeset i sedmoj godini, Berislav se prisjetio kako odavno nije bio u atelijeru u Strmoj ulici, sjećao se s gorčinom kako odavno nije držao kist u ruci. Atelijer se nalazio na tavanu i teško se penjao. Ne samo da nije slikao, nije niti preslagivao slike na posebno izrađenoj polici, potpuno se otuđio od vlastitih slika.

Uočio je kako sve više vremena provodi u malom restoranu na Talijanskom trgu. Neobično toplo, iskreno, volio je trg, trg njegove mladosti,

trg prvih izložbi. Ljeti bi sjedio na terasi i s neskrivenim zanimanjem promatrao je i udisao kretnje i zvukove trga, živost tržnice, raznolika lica, gotovo vječne fasade koje okružuju trg. U posljednjih nekoliko godina postajao je sve zaboravniji pa mu je Karmela pospremila u džep papirić s imenom, adresom, telefonom. Dogodilo mu se već nekoliko puta da navečer, po izlasku iz restorana, jednostavno nije znao kamo mora ići. Plodovi starosti bili su sve bujniji, stoga i papirić. Srećom, konobari su ga dobro poznavali pa su i nekoliko puta dopratili do kuće. Berislav je svakim danom bio sve tužniji, sve svjesniji, kako su mnogi iz njegove generacije već iznenada otišli a i neki mlađi. Za druge je čuo da su u domovima, sretniji su bili oni s obiteljima ili su barem mislili da su sretniji što ih sinovi posjećuju jednom tjedno. On je bio u dobroj snazi, jedino ta zaboravljivost. Slikarstvo ga nije više interesiralo, nije predstavljalo izazov. Odbijao je i dobre ponude za otkup gotovo cijelog sadržaja atelijera. Samo bi odmahivao rukom. Tvrdio je da njegove slike pripadaju prošlosti i neka tamo, u atelijeru i ostanu a što će biti poslije s njima, nije ga briga.

Ono što se sada moglo istaknuti u njegovom životu, jesu redoviti, svakodnevni posjeti restoranu na Talijanskom trgu. Ponekad je Berislav tugaljivo pomišljao kako je samo taj skromni lokal jedino što mu je u životu preostalo, zapravo Talijanski trg s ložom za gledatelja.

Talijanski trg u osnovi je izgrađen prije gotovo stotinjak godina. Do danas srećom nije doživio velikih promjena, ostao je očuvan. Trg je trajao, mijenjali su se stanovnici. Berislav se sjećao mnogih koji su ga posluživali.

Karmela ga je sve više pritiskala.

-Zašto ne pristaneš na prodaju. Nitko te više i ne zove na izložbe. Tvoja priča o velikoj monografskoj izložbi samo je fantazija. Prodaj što možeš.

I tako svaki dan, svako jutro, svake večeri, zašto ne prodaš.

I odjednom se nešto prelomilo u Berislavu ili je puklo, svejedno je. U redu, ispraznit će atelijer. Mnogo lakše nego li je očekivao, atelijer je ispražnjen. Galeristi su ga počistili u jednom dahu, ostao je tek štafelaj, stol, dva stolca i trošni kauč sa strane.

Karmela je bila zadovoljna. Novac je položen u banku. Berislava nisu zanimala ni kamate ni ime

banke. Karmela je vjerovala kako će sada Berislav više vremena provoditi kod kuće. No, mogla je jedino šutjeti, Berislav je cijele dana provodio na terasi restorana. Njemu su mjeseci prolazili gotovo idilično, bio je uvjeren kako su dileme i muke slikarstva daleko i duboko iza njega. No, dogodilo nešto što nije moga predvidjeti. Započela je rekonstrukcija Talijanskog trga. Njegova će posebnost ostati, no središnji se dio mora obnoviti kao i sve instalacije.

Karmela je pomislila kako je sada najbolje vrijeme da otputuje kod svoje kćeri jer Berislav jednostavno nema kamo, restoran je zatvoren a atelijer prazan i hladan. Berislav je teško podnosio zarobljeništvo. Omiljeni prostor gušio se u iskopanoj zemlji, prašini, buci.

Ne može ostati u stanu, ne može podnijeti umiranje trga.

Bez mnogo razmišljanja uputio se prema Strmoj ulici, polako, sitnim koracima.

Nije osjećao umor dok se penjao na tavan. A atelijeru je bilo hladno, zjapio je prazan poput čeljusti gladne zvijeri.

Nije sačuvao niti jednu sliku.

Hm, sjeo je na najbliži stolac, no kako mu nije bilo udobno, premjesti se na kauč i zagleda se prema velikom prozoru na sjevernoj strani. Sada je osjećao umor. Zatvorio je oči i usnuo.

Karmela je bila silno iznenađena kada se vratila, Berislav je nestao.

Vjerojatno je u atelijeru ali što radi tamo, odavno više ne slika

Teško se uspela, ljutita, nemoćna, žalosna.

Berislav je sjedio na kauču, smiren, s diskretnim osmijehom i kistom u ruci, kao da mu je pogled bio uperen na štafelaj.

Na nezavršenoj slici nazirao se dio Talijanskog trga, s malim restoranom u središtu, okruženom zelenilom. Potezi nisu odviše podsjećali na Berislava, no, to je ipak bio on.

Karmela dotakne Berislavovo rame, gurne ga, snažno ga prodrma.

Berislav je bio mrtav.

Miroslav Pelikan